

Til Stortingets Energi- og miljøkomite

Oslo 28.01.2021

Høringsuttalelse - Meld. St. 13 (2020-2021) Klimaplan for 2021-2030

Regjeringen legger fram en god klimaplan som Stortinget har mulighet til å gjøre enda bedre. Og det er det viktig at komiteen gjør for at Norge skal bli bedre i stand til å oppnå flere enn bare FN's 13. bærekraftsmål. KLF skal nøye seg med å påpeke følgende 5 punkter som alle relaterer seg til norsk landbruk og matproduksjon.

Bærekraft må være nøkkelordet som legger føringer for omfang og utvikling av norsk matproduksjon. I Klimameldingen kan det lett virke som om det kun er klimagassutslipp som kommer inn under begrepet bærekraft; men det er avgjørende og viktig at bærekraft i tillegg omfatter sentrale element som optimal bruk av norske ressurser til matproduksjon, biomangfold, arbeidsplasser og økonomi i hele verdikjeden, kulturlandskap og produksjon av fellesgoder fra landbruket med mer.

Gjennom matkonsumet vårt bør vi tilstrebe at «eksport» av klimagassutslipp begrenses. I 3.6.2 skriver regjeringen: *Hovedoppgåva jordbruket har er å produsere mat, og utsleppa frå jordbruket kan ikkje fullt ut fjernast.* Anerkjennar vi det, og alle FN's bærekraftsmål, blir spørsmålet; *Hvordan kan de norske naturressursene utnyttes best mulig med så lave klimautslipp som mulig, for å nå flere av FN's bærekraftsmål?*

Svaret er at det gjør vi ved å utnytte de areal- og fôrressursene vi har til å produsere mat. I Norge innebærer det bruk av beite, gras og fôrkorn til husdyrproduksjon. Det gir lavest karbonlekkasje, høyest selvforsyningsgrad og reduserer omfanget av matimport til Norge.

Som bonus får vi animalske produkter der dyrevelferd og helse er i verdenstoppen, praktisk talt uten bruk av antibiotika.

Komiteen må slå fast at de svært begrensede jordbruksarealene Norge faktisk har til disposisjon, skal utnyttes til matproduksjon – også om produksjonen må foregå via husdyr.

Klimaavtalen med landbruket må respekteres – ikke reflekteres

Landbruket har påtatt seg store forpliktelser knyttet til reduksjon av klimagassutslipp, og meldingen inneholder mye skryt, godord og ros av klimaavtalen som landbruket og Regjeringen har inngått. Dette hjelper lite når meldingen samtidig sier at bare ca 1/4-del av det landbruket tar ansvar for kan godskrives landbruket. Det hele blir svært utydelig med uforpliktende formuleringer om «tema i jordbruksavtalen», antydninger om at beregningsmåten kanskje endres og at totalkuttene skal nås, men på områder som regjeringen selv har ansvar for. Antydningene om at helse- og ernæringspolitikken skal være et virkemiddel i klimapolitikken, og at offentlige innkjøp skal innrettes slik at de kun hensyntar klimagassutslipp fra matproduksjonen og ikke samlet bærekraft, må avvises.

Komiteen bør i en merknad gjøre det klart at avtalen skal etterleves slik den er skrevet, også fra myndighetene. Avtalen ble skrevet vel vitende om at det fortsatt var mangelfullt med anerkjente målemetoder, men at dette skulle det jobbes videre med.

Klimakalkulatoren må utvikles og anerkjennes som verktøy for å måle om jordbruket oppfyller sin del av avtalen. Kalkulatoren er utviklet som et effektivt hjelpemiddel for å redusere utslipp på den enkelte gård. Godskrives ikke tiltakene som måles vil motivasjonen for å bruke kalkulatoren reduseres både hos bonde og industri, og klima kan bli taperen.

De digitale informasjonsstrømmene gjennom Kalkulatoren tilrettelegger for at det enkelt kan utvikles rapporter som grunnlag for å fastslå utslipp og utslippsutvikling fra den samlede jordbruksaktiviteten.

Komiteen anbefales å slå fast at utslippstall og utvikling basert på tiltakene i Landbrukets Klimaplan og beregnet i Klimakalkulatoren, skal anerkjennes som målemetode for å beregne klimagassutslippene fra landbruket i hht avtalen mellom faglag og regjering.

Klimautslipp pr produsert enhet må vektlegges sterkt. En logisk konsekvens av meldingens omtale av at matproduksjon nødvendigvis bidrar med klimagassutslipp, at «klimagass-lekkasjen» gjennom økt import er uønsket og at de norske mat- og fôrressursene skal utnyttes, er at det foreslås løsninger som bidrar til dette. I Norge har vi lang erfaring med kollektiv innsats og bransjesamarbeid for å løse utfordringer og nå mål av betydning for deler av eller hele verdikjeden. For å stimulere maksimalt til FoU- og bransjesamarbeid i jakten på klimagass-reduksjoner, bør komiteen tilrettelegge for at utslipp pr produsert enhet tillegges vekt. Regjeringen bør derfor utrede hvordan dokumenterte utslippsreduksjoner pr produsert enhet i jordbruket kan vektlegges i framtidige evalueringer og revideringer av Klimameldingen/klimaarbeidet.

Biogassproduksjon må unngå proteiner som alternativt kan gå til mat eller fôr. «Klimapartnerskapet for Fødevarer- og Landbrukssektoren», anbefalte i 2020 som ett av 24 tiltak for at Danmark skulle nå sitt mål om reduksjon i klimabelastningen, følgende:

-det gjennom en sertifiseringsordning, der sikrer sporbarhet, at produksjonsforøgningen alene sker ved øget anvendelse av husdygødning, halm, kløvergæs og restprodukter, der registreres som avfald, fordi de ikke i praksis kan anvendes høyere i avfaldshierarkiet, eksempelvis til foderproduksjon. Energi- og miljøkomiteen bør slå fast det samme for Norge.

Bjørn-Ole Juul-Hansen
Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund